

Bruselj, 9. marec 2023
(OR. en)

7152/23

ENFOPOL 103
IXIM 42
COSI 42
COPEN 64
JAI 273

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Datum:	9. marec 2023
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	6745/23
Zadeva:	Sklepi Sveta o akcijskem načrtu za evropski prostor forenzične znanosti 2.0
	– <i>Sklepi Sveta (9. marec 2023)</i>

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o akcijskem načrtu za evropski prostor forenzične znanosti 2.0, ki jih je Svet (pravosodje in notranje zadeve) odobril na 3936. seji 9. marca 2023.

**SKLEPI SVETA O AKCIJSKEM NAČRTU ZA EVROPSKI PROSTOR FORENZIČNE
ZNANOSTI 2.0**

POVZETEK

Cilj akcijskega načrta za evropski prostor forenzične znanosti (EFSA) 2.0 je oblikovati prihodnost forenzičnega področja do leta 2030. Načrt je razdeljen na tri stebre, od katerih vsak obravnava posebna področja in določa ustrezne ukrepe. Za vsak ukrep so bili opredeljeni odgovorni deležniki. Stran, označena s krepkim tiskom, bo imela usklajevalno odgovornost. Ta odgovornost za usklajevanje lahko vključuje tudi stike z drugimi ustreznimi subjekti, ki niso imenovani za odgovorne akterje.

Vse ukrepe je treba izvajati ob vsestranskem spoštovanju temeljnih pravic v skladu s Pogodbama in Listino Evropske unije o temeljnih pravicah z dne 7. decembra 2000 ter ustreznih načel in zakonodaje o varstvu podatkov.

SEZNAM ORGANIZACIJSKIH KRATIC

CEPOL	Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj
ECTEG	Evropska skupina za usposabljanje in izobraževanje na področju kibernetске kriminalitete
EJTN	Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju
ENFSI	Evropska mreža inštitutov forenzične znanosti
Europol	Agencija Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj
eu-LISA	Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice

A. PRIPRAVLJENA NA PRIHODNOST

Cilj: Zagotavljanje stalnega razvoja ključnih zmogljivosti forenzične znanosti, da se zagotovi in okrepi njen sedanji in prihodnji pomen v pravosodnem sistemu.

Rezultat: Forenzična znanost, ki omogoča učinkovite in znanstveno podprte storitve, ki uporabljajo sodobne tehnologije in metode, s tem pa zagotavljanje, da forenzična znanost ostane dragocen vir za pravosodni sistem, kar prispeva k pravičnemu in natančnemu odločanju.

Utemeljitev, Biometrija

**dejavnosti
in
odgovorni
akterji:**

Biometrični podatki omogočajo identifikacijo in avtentikacijo osebe na podlagi niza prepoznavnih in preverljivih podatkov z različnimi stopnjami razločevalnega učinka. Zmožnost pridobivanja, uporabe in izmenjave biometričnih podatkov je eden od temeljev forenzične znanosti. Zagotavljanje sedanje in prihodnje uporabe biometričnih postopkov, vključno s končnim preverjanjem rezultatov s strani človeka, je v forenzični znanosti bistvenega pomena za zmožnost podpore preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj na splošno.

Ukrep

Odgovorni

1.	Preučitev zmogljivosti biometrije in uporaba večmodalne biometrije za uporabo v kazenskih preiskavah.	ENFSI, eu-LISA, Europol, države članice, akademski krogi
2.	Razvoj in izvajanje načrta za sodelovanje stroke in akademskih krogov na področju biometričnih podatkov.	ENFSI, Komisija, Europol

Umetna inteligenca

Umetna inteligenca je orodje, ki ga lahko uporabljamo v številnih dejavnostih v postopkih forenzične znanosti, da bi izboljšali njihovo kakovost, učinkovitost in razpoložljivost. Umetna inteligenca je že prodrla v številne aplikacije forenzične znanosti. Pričakuje se, da bo stalen razvoj na tem področju v bližnji prihodnosti vplival na forenzično znanost.

Ukrep	Odgovorni
3. Razvoj in izvajanje orodij, ki temeljijo na umetni inteligenci in so namenjena področju forenzične znanosti.	ENFSI, akademski krogi, Komisija, Europol, stroka, države članice
4. Razvoj strateškega načrta za potrjevanje in uporabo umetne inteligence v forenzičnem delu ob upoštevanju zakonodajnega razvoja na ravni Unije.	ENFSI, akademski krogi, Komisija, ENFSI, Europol, države članice
5. Vključevanje sodstva v zvezi s sprejemanjem umetne inteligence kot orodja znotraj pravnega okvira, in sicer z zakonodajnim pregledom in ustreznim izobraževanjem.	EJTN, ENFSI, Komisija, CEPOL, ECTEG, države članice

Digitalizacija

Digitalna preobrazba vpliva na široko področje, na katerem se izvajajo nove tehnologije in avtomatizirani postopki za podporo in izboljšanje različnih faz postopkov forenzične znanosti, od kraja kaznivega dejanja do sodne dvorane. Bistveno je, da forenzična znanost še naprej sprejema digitalno preobrazbo ter prilagaja svoje postopke in procese.

Ukrep	Odgovorni
6. Razvoj smernic o tem, kako oblikovati postopke za uvedbo digitalizacije in uporabe tehnologije v forenzični znanosti.	ENFSI , akademski krogi, eu-LISA, države članice
7. Prilagoditev procesov in potek dela v okviru forenzične znanosti, da bi izkoristili možnosti, ki jih omogoča digitalna preobrazba, in se jim prilagodili.	ENFSI , eu-LISA, države članice

Nova orodja in nastajajoče tehnologije

Stalno je treba spremljati in ocenjevati nova orodja in nastajajoče tehnologije, vključno z nastajajočimi biološkimi in kemičnimi dokazi s končnico „-omika“ in nanotehnologijo, v zvezi z njihovo uporabnostjo v forenzični znanosti. Prilagoditev obstoječih in prihodnjih tehnologij za uporabo v forenzični znanosti je bistvenega pomena, da forenzična znanost ostane posodobljena.

Ukrep	Odgovorni
8. Spremljanje in pregled razvoja na drugih znanstvenih področjih (vključno z novimi biološkimi in kemičnimi dokazi s končnico „-omika“ in nanotehnologijo) za morebitno uporabo v forenzični znanosti. Oblikovanje načrta za sodelovanje akademskih krogov in stroke pri nastajajočih tehnologijah, ki so obetavne za forenzično uporabo.	ENFSI , akademski krogi, Komisija, Europol, stroka, države članice
9. Prilagoditev, potrjevanje in izvajanje novih nastajajočih tehnologij za uporabo v forenzični znanosti.	ENFSI , akademski krogi, Europol, države članice

B. KREPITEV UČINKA FORENZIČNIH REZULTATOV

Cilj: Forenzična znanost je sestavni del pravosodnega sistema in forenzični rezultati so bistveni za zagotavljanje sodnega varstva. Da bi povečali učinek forenzičnih rezultatov, je treba uporabljati znanstvene dokaze v celotni verigi nadzora, olajšati sodelovanje med deležniki in določiti znanstveno utemeljene terenske podatke.

Rezultat: Večja uporaba in korist forenzičnih dokazov v pravosodnem sistemu. Okrepljeno sodelovanje in izmenjava znanja med agencijami in jurisdikcijami v EU in zunaj nje.

Utemeljitev, dejavnosti in odgovorni akterji: **Forenzični pregled in razlaga**

Razvoj forenzičnega pregleda in razlage za okrepitev vpliva forenzičnih rezultatov in dokazovanje njihove zanesljivosti.

Ukrep	Odgovorni
-------	-----------

1. Razširitev in uporaba statističnih podatkov in verjetnostnega sklepanja v forenzični znanosti, vključno z uporabo orodij za ocenjevalno poročanje.	ENFSI, akademski krogi, EJTN
2. Razvoj enotnega pristopa za poročanje na ravni virov in dejavnosti v različnih forenzičnih disciplinah.	ENFSI, akademski krogi, države članice

Izmenjava forenzičnih podatkov

Izmenjava forenzičnih podatkov med ustanovami in jurisdikcijami, da se prispeva h kakovosti podatkov in podpre harmonizacija formatov v naborih podatkov, vključno z orodji za izmenjavo podatkov, ter s tem zagotovi interoperabilnost obsežnih informacijskih sistemov EU, vključno z nabori podatkov za razvoj, potrjevanje in ocenjevanje znanstvenih orodij za forenzične podatke.

Ukrep	Odgovorni
3. Preučitev izvedljivosti izvajanja sistema (ali sistemov), ki bi vključeval standardiziranega formata zapisa podatkov za učinkovito in kakovostno izmenjavo, podobno kot pri prümskem okviru. Pri tem okviru bi bilo treba upoštevati dejstvo, da so potrebni podatki za razvoj in oceno znanstvenih orodij za forenzične podatke.	Komisija, akademski krogi, eu-LISA, ENFSI, Europol, stroka, države članice
4. Ugotovitev, v kolikšni meri direktiva o varstvu podatkov pri preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj in splošna uredba o varstvu podatkov učinkujeta na uporabo različnih podatkov, ki se nanašajo na posameznike.	Komisija
5. Razvoj skupnega okvira (besedišča) za sporočanje znanstvenih dokazov.	Komisija, akademski krogi, ENFSI

Multidisciplinarni pristopi

Preučitev multidisciplinarnih pristopov, tako da so lahko forenzični rezultati koristni za preiskave in operacije na podlagi obveščevalnih podatkov, povezane s hudimi kaznivimi dejanji in organiziranim kriminalom ter terorizmom, kot so ti opredeljeni v poročilu SOCTA.

Ukrep	Odgovorni
6. Pregled tehnoloških rešitev in potreb končnih uporabnikov po obveščevalnih podatkih in večdisciplinarnih pristopih za optimizacijo uporabe forenzičnih dokazov.	ENFSI, akademski krogi, Komisija, Europol, države članice
7. Določitev individualne in kombinirane dokazne vrednosti vrst forenzičnih dokazov ter opredelitev poti za operativno izvajanje obveščevalnih podatkov in večdisciplinarnih vrst dokazov.	ENFSI, akademski krogi, Komisija, Europol, države članice

C. DOKAZOVANJE ZANESLJIVOSTI FORENZIČNIH REZULTATOV

Cilj: Izboljšanje razumevanja mehanizmov v forenzični znanosti in zagotovitev, da se morebitne posledice v pravosodnem sistemu ustrezno obvladujejo. Olajšanje usposabljanja in izobraževanja na področju forenzične znanosti.

Rezultat: Zagotovitev, da bodo imeli strokovnjaki forenzične znanosti spretnosti in znanje, ki jih potrebujejo za učinkovit prispevek k pravosodnemu sistemu. Izboljšani procesi in postopki za zagotovitev ustreznega obvladovanja tveganja in standardov kakovosti.

Utemeljitev, dejavnosti in odgovorni akterji: **Temelji forenzične znanosti**

Temelji forenzične znanosti, vključno s širokim obsegom morebitnih področij za raziskovanje in razvoj ob upoštevanju sedanjih metod.

Ukrep

Odgovorni

1. Spodbujanje raziskav o sklopu temeljnih načel in empiričnih dokazov za uporabo forenzične znanosti v pravosodnem sistemu.	ENFSI, akademski krogi, EJTN
2. Razvoj študij za razumevanje in določitev temeljne razširjenosti, prenosa in obstojnosti vrst forenzičnih dokazov.	ENFSI, akademski krogi, Komisija, države članice
3. Razvoj tehnologij za optimizacijo zbiranja forenzičnih dokazov.	ENFSI, akademski krogi, Europol, Komisija, stroka, države članice

Forenzični človeški dejavniki

Razumevanje, kako človeška interakcija vpliva na odločitve na vseh ravneh forenzičnega preiskovalnega postopka, od kraja kaznivega dejanja do sodne dvorane.

Ukrep	Odgovorni
4. Izvajanje raziskave o učinkih pristranskosti in upravljanja okoliščin na odločanje v forenzični znanosti, od analize kraja kaznivega dejanja do postopkov v sodni dvorani.	ENFSI, akademski krogi, CEPOL, EJTN
5. Razširjanje ugotovitev te raziskave, da bi se izboljšalo razumevanje teh dejavnikov in izmenjale rešitve, ki so na voljo za prekinitev in zmanjšanje pristranskosti.	ENFSI, CEPOL, EJTN

Zagotavljanje kakovosti in strokovnosti

Stalen razvoj kakovosti in kompetenc je bistvenega pomena za uporabo novih tehnologij in ohranjanje zaupanja v forenzično znanost.

Ukrep	Odgovorni
6. Razvoj programov usposabljanja za forenzične strokovnjake ter opredelitev možnosti za razvoj in zagotavljanje platform.	CEPOL, ECTEG, ENFSI, EJTN
7. Olajšanje usposabljanja in razširjanje gradiva za usposabljanje končnih uporabnikov forenzičnih dokazov o tem, kako razlagati rezultate forenzične znanosti, in razumeti moč dokazov.	EJTN, ENFSI, CEPOL, države članice
8. Večje zagotavljanje kakovosti obstoječih in prihodnjih neakreditiranih forenzičnih storitev, da se zagotovi njihova veljavnost.	ENFSI, države članice